

SALV
Strategische Adviesraad
voor
Landbouw en Visserij

SAR Minaraad

ADVIES over de ontwerpbesluiten van de Vlaamse Regering houdende:

- 1) de vaststelling van algemene maatregelen voor de co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen**
- 2) de vaststelling van specifieke maatregelen voor de co-existentie van genetisch gemodificeerde maïsgewassen met conventionele maïsgewassen en biologische maïsgewassen**

29 januari 2009

Inleiding

De adviesvraag over het *ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van algemene maatregelen voor co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen* en over het *ontwerp van de besluit van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van specifieke maatregelen voor co-existentie van genetisch gemodificeerde maïsgewassen met conventionele en biologische maïsgewassen* werd door SALV, Minaraad en SERV op 2 december 2009 ontvangen. Op 20 januari 2010 besloot de SERV om geen advies uit te brengen.

Op 17 december 2009 werd op initiatief van de SALV een hoorzitting gehouden, waarbij Cindy Boonen, bevoegd expert binnen het Departement Landbouw en Visserij, over voornoemde ontwerpbesluiten een toelichting gaf. Vervolgens werd binnen een gezamenlijke werkgroep SALV-Minaraad een ontwerpadvies voorbereid.

Voorliggende gezamenlijke SALV-Minaraad advies werd op de Minaraad-zitting van 28/01/2010 en op de SALV-zitting van 29/01/10 definitief vastgesteld.

Piet Vanthemsche
Voorzitter SALV

Walter Roggeman
Voorzitter SAR Minaraad

1. Situering

1.1. Rechtsgrondslag

Het Europees rechtelijk kader omtrent genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) bestaat onder meer uit de Richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van ggo's in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG (Publicatieblad L 106 van de Europese Commissie van 17 april 2001). De Europese lidstaten moeten er, op grond van die Richtlijn, voor zorgen dat alle nodige maatregelen worden genomen ter voorkoming van negatieve effecten van de introductie of het in de handel brengen van ggo's.

Specifiek met het oog op de uitvoering hiervan heeft de Europese Commissie op 23 juli 2003 aanbevelingen uitgebracht aangaande co-existentieregels, met name richtsnoeren "voor de ontwikkeling van nationale strategieën en beste werkwijzen ter waarborging van de co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische landbouw" (Publicatieblad L 189 van de Europese Commissie van 29 juli 2003).

In deze richtsnoeren wordt, onder 1.1., het begrip co-existentie als volgt omschreven:

"Bij co-existentie gaat het om de praktische mogelijkheid voor de landbouwers om tussen conventionele, biologische en gg-gewassen te kiezen, met inachtneming van de wettelijke etiketteringsverplichtingen en/of zuiverheidsnormen. Door een accidentele aanwezigheid van ggo's boven de in de communautaire regelgeving vastgestelde tolerantiedrempel moet een gewas, dat bedoeld was als een gewas zonder ggo's, worden geëtiketteerd als een gewas dat ggo's bevat. Dit kan leiden tot inkomensderving door een lagere prijs voor het gewas of door problemen om het te verkopen. Bovendien bestaat de mogelijkheid dat landbouwers extra kosten moeten maken voor monitoringsystemen en voor maatregelen om de vermenging van gg- en niet-gg-gewassen minimaal te houden. Bij co-existentie gaat het dus om het mogelijke economische effect van de vermenging van gg- en niet-gg-gewassen, de bepaling van werkbare beheersmaatregelen om vermenging minimaal te houden en de kosten van dergelijke maatregelen."

Co-existentie betreft, in deze benadering, dus inzonderheid de economische risico's of gevolgen die kunnen ontstaan als gevolg van een vermenging van een genetisch gemodificeerd gewas met een niet genetisch gemodificeerd gewas.

Met het decreet van 3 april 2009, houdende de organisatie van de co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen (Staatsblad van 4 mei 2009, C-2009/35368), wordt de rechtsgrondslag geschapen om in het Vlaamse Gewest uitvoering te geven aan de vermelde Europese richtlijn en richtsnoeren van de Europese Commissie.

Op grond van dit decreet worden er een reeks taken gedelegeerd aan de Vlaamse Regering. In zijn advies dat werd geformuleerd tijdens de goedkeuringsprocedure van het decreet van 3 april 2009, benadrukte de toenmalige Vlaamse Land- en Tuinbouwraad (VLTR) onder andere dat hij voldoende betrokken wenste te blijven bij de verdere uitwerking van deze uitvoeringsbesluiten. Ook de SERV en de Minaraad hebben, in hun advies van 24 mei 2007, een vergelijkbare zorg geuit en gewezen op hangende onduidelijkheden in het decreet.

Wat nu voor advies voorligt, zijn twee ontwerpbesluiten van de Vlaamse regering, die uitvoering geven aan het decreet. Hierna volgt een afzonderlijke situering van elk ontwerpbesluit.

1.2. Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van algemene maatregelen voor de co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen

Met dit ontwerpbesluit wordt er uitvoering gegeven aan een reeks opdrachten en machtigingen ten aanzien van de Vlaamse regering, die in het decreet van 3 april 2009 vervat zijn. Het gaat onder meer om volgende zaken:

- artikel 5 van het decreet legt de Vlaamse regering op om regels te bepalen met betrekking tot de verschillende vereiste kennisgevingen, de wijze waarop de bevoegde instantie de dossiers dient te beheren, de modaliteiten betreffende de opleiding, de intentieverklaring evenals met betrekking tot de inhoud van het begrip “eigen economisch belang”. Artikel 5 machtigt de Vlaamse regering er bovendien toe om ook regels vast te stellen met betrekking tot de procedure van de bezwaarschriften en om ook kennisgevingsplichten op te leggen ten behoeve van telers op nabuurpercelen;
- artikel 6 van het decreet legt de Vlaamse regering op te bepalen op welke wijze informatie moet verschaft worden aan degenen die bij de teelt of oogst betrokken zullen zijn, naast de landbouwer die van plan is het gg-gewas te telen;
- artikel 7 van het decreet legt aan de Vlaamse regering op de bijdrageregeling te bepalen met betrekking tot het Fonds (§3 duidt hierbij dat voor zover deze regeling betrekking heeft op bepaalde bedragen, ze binnen de 18 maanden door de decreetgever moeten worden bekrachtigd).

Op te merken valt dat dit artikel niet vermeld wordt in de aanhef van het ontwerpbesluit, terwijl er in artikel 8 van het ontwerpbesluit wel uitvoering aan wordt gegeven;

- artikel 9 van het decreet draagt de Vlaamse regering op om een “Commissie co-existentie” te benoemen, en met artikel 10 van het decreet wordt aan de Vlaamse regering opgedragen met betrekking tot de behandeling van de bezwaarschriften een procedure vast te leggen;
- artikel 11 van het decreet bepaalt dat de Vlaamse regering ook voor de monitoring regels moet uitvaardigen, en artikel 12 van het decreet draagt de Vlaamse regering op om regels vast te stellen betreffende het bijhouden van gegevens door de betrokken landbouwer;
- artikel 14 van het decreet laat de Vlaamse regering toe om met betrekking tot het begrip “economische schade” nadere regels vast te stellen en ook om de voorwaarden te bepalen waaronder een oogst zou moeten worden vernietigd;
- in artikel 15 van het decreet wordt aan de Vlaamse regering opgedragen de procedure tot schaderegeling verder uit te werken;
- ook in artikel 16 van het decreet, betreffende het toezicht, en artikel 17 van het decreet, betreffende de bestuurlijke geldboete, wordt er een reeks taken doorgeschoven aan de Vlaamse regering.

Met dit ontwerpbesluit wordt een belangrijk deel van het decreet uitgevoerd en worden een aantal keuzes gemaakt die bepalend zullen zijn voor de ‘werkbaarheid’ van de co-existentieregeling.

1.3. Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van specifieke maatregelen voor de co-existentie van genetisch gemodificeerde maïsgewassen met conventionele maïsgewassen en biologische maïsgewassen

Met dit tweede ontwerpbesluit worden de teeltspecifieke voorwaarden aangegeven die noodzakelijk zijn voor de co-existentie van genetisch gemodificeerde maïsgewassen met conventionele en biologische maïsgewassen. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan artikel 8 van het decreet, dat aan de Vlaamse regering oplegt om, per genetisch gewijzigd gewas, de teeltvoorwaarden te gaan bepalen. Hierbij moet er door de Vlaamse regering voorafgaand advies gevraagd worden aan de SALV, de SERV en de Mineraad. De voorliggende adviesvraag geeft hieraan uitvoering.

De teelt van genetisch gemodificeerde maïs is de enige teelt van genetisch gewijzigde gewassen die momenteel in Europa is toegestaan (met name de transformatie MON 810,). Tot dusverre wordt in Vlaanderen nog geen genetisch gemodificeerde maïs geteeld omdat er nog geen maïsrassen met de

door Europa erkende transformatie beschikbaar zijn die aangepast zijn aan de klimatologische omstandigheden van deze regio.

Het is niet onmogelijk dat bepaalde andere genetisch gemodificeerde gewassen, zoals bijvoorbeeld aardappelen, in de toekomst ook voor teelt zullen worden toegelaten. Vanaf dat ogenblik zal voor het betreffende gewas een vergelijkbaar ontwerp van besluit moeten worden opgesteld, op basis van de voor deze teelt beschikbare wetenschappelijke kennis.

2. Advies

2.1. Algemeen

De Raden stellen vast dat de voorliggende ontwerp regelgeving een uitwerking geeft aan wat beoogd wordt met co-existentie, zoals omschreven in het artikel 2 van het decreet van 3 april 2009, een artikel dat op zijn beurt gevolg geeft aan §1.1 van de richtsnoeren van de Europese Commissie van 23 juli 2003. Artikel 2 van het decreet stelt de volgende doelstellingen voorop voor de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen:

- “1° de keuzevrijheid tussen genetisch gemodificeerde gewassen, conventionele gewassen en biologische gewassen vrijwaren op het niveau van de landbouwer;
- 2° de economische schade in een conventioneel gewas of een biologisch gewas voorkomen die zou kunnen voortvloeien uit de toevallige aanwezigheid van de door de Europese Unie voor de teelt toegelaten genetisch gemodificeerde planten of delen van planten boven de in de Europese regelgeving vastgelegde zuiverheidsnormen en tolerantiedrempels voor etikettering van genetisch gemodificeerde producten”.

SALV en Minaraad vinden het positief dat de Vlaamse Regering met voorliggende ontwerpbesluiten streeft naar een regeling die voor alle betrokkenen een aanvaardbare co-existentie moet garanderen. De Raden erkennen dat een regelgeving voor co-existentie noodzakelijk is. Zoals SERV en Minaraad in hun advies van 24 mei 2007 stelden, biedt deze immers een noodzakelijke voorwaarde om de keuzevrijheid van de landbouwer en de consument te garanderen. Eveneens en daarbij benadrukken de Raden dat een dergelijke regelgeving werkbaar en duidelijk moet zijn.

Hoewel bij teelt een 100% garantie op het vermijden van vermenging tussen een genetisch gemodificeerd en een conventioneel of biologisch gewas waarschijnlijk niet haalbaar is, vragen de Raden dat deze regeling vermenging zoveel als mogelijk voorkomt. De Raden bevelen aan dit te beschouwen als een punt van aandacht, opvolging en evaluatie.

Zoals in de aanbevelingen van de Europese Commissie aangaande co-existentieregels wordt gesteld, moet de ggg-teler economische schade bij niet ggg-telers zoveel mogelijk trachten te vermijden. De voorliggende regelgeving heeft als doelstelling een kader te bieden om deze economische schade, binnen de grenzen van het redelijke, te voorkomen en om ze, wanneer ze desondanks toch zou ontstaan, te regelen. Gegeven deze doelstelling tot maximale voorkoming van schade, moet gestreefd worden naar een financieel haalbare manier om deze voorkoming te bewerkstelligen.

De Raden stellen vast dat aan een aantal artikels van het decreet van 3 april 2009 in voorliggende ontwerpbesluiten geen verdere uitvoering wordt gegeven (onder andere aan artikel 8, §2 over het reserveren van zones voor uitsluitend niet-genetisch gemodificeerde gewassen en aan artikel 14 over economische schade).

De Raden bemerken dat, zoals ook Minaraad en SERV deden in hun advies van 24 mei 2007, er meer dan waarschijnlijk hiaten bestaan in het bestaande en in uitwerking zijnde Vlaamse en federale beleid aangaande de co-existentieproblematiek. Ze wijzen op het feit dat er naast economische schade nog andere vormen van schade mogelijk zijn, onder andere ecologische schade. Deze schade valt buiten de huidige regelgeving, gezien de voorliggende ontwerpbesluiten zich beperken tot een invulling van de Europese richtsnoeren. De regelgeving die voortspuit uit de Milieuschaderichtlijn - met name het

Milieuschadedecreet - scheidt alleen een aangepast aansprakelijkheidsregime voor ecologische schade met betrekking tot habitats en soorten die beschermd zijn op grond van de Habitat- en de Vogelrichtlijn. De leden uiten hun bezorgdheid hierover en vragen om deze problematiek te bestuderen en zo nodig gepaste oplossingen te voorzien.

2.2 advies over voorliggende ontwerpbesluiten

2.2.1 algemene maatregelen voor de co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen

Schade en schadevergoeding

Artikel 14 van het decreet van 3 april 2009 behandelt de economische schade en aansprakelijkheid. In § 4 staat dat de Vlaamse Regering met betrekking tot de economische schade nadere bepalingen kan vastleggen. Dit is niet gebeurd in de voorliggende ontwerpen van besluit van de Vlaamse Regering.

SALV en Minaraad vinden dat de vaststelling van de economische schade op een objectieve wijze moet gebeuren. Ze stellen daarom voor om de berekening van de economische schade te baseren op een protocol per teelt dat door de commissie co-existentie op een transparante en duidelijke manier kan gebruikt worden. Hierin kan bijvoorbeeld voor maïs rekening worden gehouden met het gebruiksdoel van de teelt, namelijk snij-, korrel- of energiemaïs. Een protocol kan ervoor zorgen dat alle landbouwers weten hoe de economische schade wordt berekend, zodat het gelijkheidsbeginsel wordt gerespecteerd en een voor allen aanvaardbare schadevergoeding wordt bepaald. De leden van SALV en Minaraad vragen betrokken te worden bij de uitwerking van een dergelijk protocol.

De ontvankelijkheid van de aanvraag tot schadevergoeding en de rol van de commissie wordt toegelicht in de artikels 12 en 13 van het algemene ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering.

De Raden stellen vast dat in artikel 13 de aanvraag tot schadevergoeding aan het Fonds ongegrond wordt verklaard wanneer de commissie tijdens het onderzoek vaststelt dat een of meer telers van het aanwezige genetisch gemodificeerde gewas binnen de meldingsafstand niet alle teeltvoorwaarden gerespecteerd hebben. Aldus dient de getroffen landbouwer zich te beroepen op de gangbare aansprakelijkheidsregels.

De Raden bevelen daarom aan dat de commissie de indiener van de aanvraag tot schadevergoeding steeds voorziet van een gemotiveerd besluit, dat bruikbaar is voor de burgerlijke rechtbank. In het algemeen bevelen de Raden aan deze werkwijze (met andere woorden alle gevallen waarbij de schadelijder geen beroep kan doen op het schadefonds, maar zelf een rechtszaak moet aanspannen) het voorwerp te laten uitmaken van een evaluatie. Indien uit de evaluatie blijkt dat er een onzekere situatie ontstaat voor de schadelijder, dan zou onderzocht kunnen worden of een voorafbetaling door het Fonds een oplossing biedt.

De uitbetaling van het bedrag dat door de commissie wordt bepaald, gebeurt conform artikel 14 door het Fonds. Het 4de lid van dit artikel stelt dat, als de middelen in het Fonds ontoereikend zijn om alle schadevergoedingen uit te betalen, de vergoedingen zullen worden uitbetaald in volgorde van de datum van beslissing door de commissie over de gegrondheid van de aanvraag tot schadevergoeding. De niet uitbetaalde schadevergoedingen worden vervolgens door de commissie pas uitbetaald op het moment dat de middelen daartoe toereikend zijn..

Met dit artikel 14 uit het algemene ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering hebben de aanvragers van een schadevergoeding geen garantie dat ze hun schade binnen een redelijke termijn zullen uitbetaald krijgen. In punt 12 van de bij dat ontwerpbesluit horende nota aan de leden van de Vlaamse Regering

wordt gesteld dat in geval de situatie zich voordoet waarbij de te betalen schadevergoeding de middelen in het schadefonds overstijgt, de Vlaamse regering aan dit Fonds een dotatie zal toekennen.

De Raden stellen vast dat hierover geen bepalingen zijn opgenomen in de huidige regelgeving. Ze vragen hiervan werk te maken en wijzen erop dat daarvoor eerst het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij moet worden aangepast.

Register

Artikel 17, §1 van het voorliggende ontwerpbesluit bepaalt dat de bevoegde instantie het elektronisch register bijhoudt van de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen. Verdere bepalingen omtrent het register staan te lezen in het decreet van 3 april 2009. Zo stelt artikel 7, §2 dat de inschrijving in het register de landbouwer met de intentie tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas de zekerheid geeft dat hij dit gewas mag zaaien of planten met bescherming door het Fonds. Verder stelt artikel 11 dat de Vlaamse Regering nadere regels uitvaardigt over hoe de benodigde gegevens verzameld en beheerd worden en dat de gegevens van het register kunnen bezorgd worden aan de federale administratie, bevoegd voor het houden van het lokalisatieregister van genetisch gemodificeerde gewassen

Voor de Raden is het onduidelijk in welk register de landbouwer die op eigen risico teelt, zal worden ingeschreven en hoe de inschrijving in het federaal lokalisatieregister zal gebeuren. SALV en Minaraad vragen een uniek register, gecoördineerd met het federale niveau, waarin alle gg-teelten worden geregistreerd, zowel teelten gedekt door het Fonds, als teelten met opkoopregeling, als teelten op eigen risico van de ggg-teler.

De voorwaarden voor de toegankelijkheid tot het register worden beschreven in artikel 17, leden 2 tot 4, van het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering. Dat register bevat privacy gevoelige gegevens en daarom, aldus voorliggende ontwerpbesluit, wordt voorzien in een beperkte openbare beschikbaarheid van deze gegevens. Verder voorziet paragraaf 4 dat instanties die misbruik maken van gegevens uit het niet-openbare deel van het register, hun inzagerecht in dat register verliezen.

Het tweede lid van artikel 17 paragraaf 4 stelt dat controleorganen voor biologische productie bij misbruik eveneens hun erkenning kunnen verliezen. De Raden zijn van mening dat dit een strenge sanctie is en vragen te voorzien in een hoorrecht of een beroepsprocedure. Daarenboven is het onduidelijk waarom de erkenning niet zou kunnen worden ingetrokken voor andere controleorganen met een vergelijkbaar inzagerecht.

Bestuurlijke geldboete

In artikel 17, §9, van het decreet van 3 april 2009 staat dat de Vlaamse Regering nadere procedureregels voor de bestuurlijke geldboete kan bepalen. In het hoofdstuk VI van het algemene ontwerp besluit van de Vlaamse Regering is er geen mogelijkheid voorzien om in beroep te gaan.

Gegeven de complexiteit van de administratieve formaliteiten, de bestuurlijke geldboetes die soms hoog kunnen oplopen en de bijkomende zware rechtsmiddelen, vragen SALV en Minaraad te voorzien in een beroepsprocedure. Bovendien vragen de Raden dat dit beroep binnen een redelijke termijn afgehandeld wordt.

Staalnames en analyses

Artikel 9 van het algemeen ontwerpbesluit geeft aan dat bij een aanvraag tot schadevergoeding, de aanvrager minimaal een aantal gegevens moet overmaken. Een van de gegevens is een bewijs van aanwezigheid van sporen van een genetisch gemodificeerd gewas of een argumentatie voor het vermoeden van mogelijke opgetreden vermenging van een genetisch gemodificeerd gewas. Bij een

ontvankelijke aanvraag tot schadevergoeding kan de commissie tijdens het onderzoek controles ter plaatse laten uitvoeren.

SALV en Minaraad vragen verduidelijking over wie het labo of de dienst voor de staalname en voor de analyse moet contacteren en op welk tijdstip, voor of na de oogst, dit moet gebeuren. Tevens moet duidelijk worden aangegeven wie de kosten draagt voor de staalnames en de analyses. Het is voor de Raden ook niet duidelijk hoe de ggg-teler en de schadelijder op de hoogte gebracht worden van de voor staalname en analyse erkende diensten.

De door de overheid erkende labo's moeten werken op basis van door de overheid aanvaarde protocols voor staalname.

In artikel 21 van het ontwerpbesluit staat vermeld dat, ingeval de aanwezigheid van genetisch gemodificeerde organismen in de stalen wordt aangetoond, het eindresultaat van de analyses moet uitgedrukt worden als een percentage ggo ten opzichte van het totaal van het staal. Artikel 22 heeft betrekking op de erkenning van diensten en labo's voor staalnames en analyses van partijen/loten die potentieel 'ggo's zouden kunnen bevatten. De EU reglementering die als basis dient voor staalname en analyse geeft algemene richtlijnen, maar het is nuttig en allicht noodzakelijk dat deze richtlijnen meer gespecificeerd worden naar gelang het gewas en het gebruiksdoel. Zo moet een staal representatief zijn voor de hele partij of het hele lot. Bovendien moet duidelijk zijn waaruit het staal moet bestaan. Bij maïs is er bijvoorbeeld een onderscheid nodig voor korrelmaïs (waar de analyse alleen op zaden moet gebeuren) ten opzichte van snijmaïs (waar de ganse plant moet ontleed worden).

SALV en Minaraad stellen voor dat per gewas aan de commissie de opdracht wordt gegeven om op basis van de Europese richtlijnen specifieke bepalingen op te stellen voor staalname en analysemethodes. Ook zou de commissie moeten bepalen hoe het percentage ggo-aanwezigheid uitgedrukt wordt (bijvoorbeeld percentage planten, percentage zaden, percentage genoom). De voornoemde bepalingen kunnen volgens vast te leggen procedures aangepast worden in functie van de evolutie van de wetenschappelijke kennis en technologie.

2.2.2 specifieke maatregelen voor de co-existentie van genetisch gemodificeerde maïsgewassen met conventionele maïsgewassen en biologische maïsgewassen

administratieve bepalingen en technische teeltvoorwaarden

In de richtsnoeren van de Europese Commissie van 29 juli 2003 staat vermeld dat *“de beheersmaatregelen voor co-existentie de weerspiegeling moeten vormen van het beste wetenschappelijke bewijsmateriaal betreffende de waarschijnlijkheid en de oorzaken van vermenging van genetisch gemodificeerde en niet genetisch gemodificeerde gewassen dat beschikbaar is. Zij moeten de teelt van genetisch gemodificeerde en niet genetisch gemodificeerde gewassen mogelijk maken en daarbij garanderen dat de niet genetisch gemodificeerde gewassen kunnen blijven voldoen aan de daarvoor geldende etiketterings- en zuiverheidsnormen.....”*

De Raden stellen vast dat artikel 3 van het Besluit van de Vlaamse regering over de co-existentie van genetisch gemodificeerde maïsgewassen met conventionele en biologische maïsgewassen gaat over de opkoopregeling en het indienen van een daaraan gekoppelde intentieverklaring door de ggg-teler. De limietdatum voor indiening van deze intentieverklaring verschilt en hangt af of er al dan niet een akkoord kan bereikt worden tot opkoopregeling. Er wordt hierbij impliciet verondersteld dat de landbouwer die een genetisch gemodificeerd maïsgewas wenst te telen en volgens het besluit ten laatste op 25 maart voor de start van het teeltseizoen zijn intentieverklaring moet indienen, al voor 10 december van het voorgaande jaar hierover contact heeft gehad met zijn burens. Als er geen opkoopregeling mogelijk is, kan de ggg-teler in dit geval volgens de gewone procedure zijn intentieverklaring indienen en hoeft hij geen jaar te wachten. De Raden vragen zich af of deze veronderstelling per definitie ook steeds in de praktijk geldig zal zijn.

Artikel 4 van het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over maïs stelt dat de meldingsafstand voor de teelt van genetisch gemodificeerde maïsgewassen vanaf de randen van het perceel op honderd meter wordt vastgesteld. In de nota aan de Vlaamse Regering staat vermeld dat *“de invulling is een afweging op basis van enerzijds de grootte van de administratieve last van de ggg-teler, omdat bij een grotere meldingsafstand steeds meer naburige landbouwers verplicht op de hoogte gebracht dienen te worden via een intentieverklaring en anderzijds de perimeter waarbinnen landbouwers met door schade getroffen percelen een beroep kunnen doen op het compensatiefonds”*. De Raden stellen vast dat percelen die weliswaar schade ondervinden, maar die gelegen zijn buiten de vastgestelde meldingsafstand, op basis van voorliggend besluit met bijhorende motivering niet vergoed zullen worden door het Fonds. De Raden verzoeken dat alle schadegevallen buiten de meldingsafstand, die afgehandeld zijn volgens de gangbare aansprakelijkheidsprocedures, ook aan de commissie worden gemeld en het onderwerp uitmaken van evaluatie.

In artikel 5 van het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering maïs wordt voor de teelt van genetisch gemodificeerde maïsgewassen een isolatieafstand vastgelegd op vijftig meter.

SALV en Minaraad wijzen erop dat de isolatie- en meldingsafstanden gerelateerd zijn aan de door de EU momenteel vastgelegde tolerantiedrempel van 0.9%. Bij het bepalen van de isolatieafstand werd uitgegaan van de huidige regelgeving over tolerantiedrempels in zaaizaden. Naar verwachting zal deze laatste regelgeving worden gewijzigd.

SALV en de Minaraad vragen om in het besluit aan te vullen dat de huidige isolatie- en meldingsafstand die voor genetisch gemodificeerde maïs zijn ingesteld op 50 respectievelijk 100 meter, onderwerp zijn van evaluatie zoals vastgesteld in artikel 19 van het decreet van 3 april 2009. Men dient zich voor deze evaluatieprocedure te baseren op ervaring met de huidige regelgeving, eventuele wijzigingen in de regelgeving, op literatuuronderzoek en rekening houdend met nieuwe wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen. In dat verband wensen de Raden te wijzen op de richtsnoeren van de Europese Commissie, waarin gesteld wordt dat *“De gekozen beheersmaatregelen en instrumenten dienen aan een voortdurende monitoring en evaluatie te worden onderworpen om na te gaan of zij doeltreffend zijn en om de informatie te verkrijgen die nodig is om de maatregelen mettertijd te kunnen verbeteren.”*

2.3 verdere regelgeving in uitwerking van het co-existentiedecreet

2.3.1

Het decreet van 3 april 2009 voorziet in artikel 8 in de mogelijkheid, op verzoek van de betrokken landbouwers ter plekke, tot het oprichten van ggo-vrije zones. In paragraaf 2 staat het volgende:

“De Vlaamse Regering kan, op strikt vrijwillig verzoek en schriftelijk akkoord van alle betrokken landbouwers die in een bepaalde zone gronden bewerken, deze zone reserveren voor uitsluitend niet genetisch gemodificeerde rassen van één of meerdere specifieke gewassen. Het betreft uitsluitend gewassen waarvoor reeds genetisch gemodificeerde rassen toegelaten zijn voor de teelt binnen de Europese Unie.

Voor zover de Vlaamse Regering gebruik maakt van deze mogelijkheid, kan zij verdere modaliteiten bepalen met betrekking tot onder meer het indienen van het verzoekschrift tot reservering voor niet gemodificeerde rassen, de minimale omvang van de geografisch aaneensluitende zone, de duur van de reservering, de wijze waarop een beslissing genomen wordt, de wijze waarop reservering teniet gedaan wordt en de communicatie naar betrokkenen en naar derden”.

De SALV en Minaraad stellen vast dat de Vlaamse Regering momenteel geen vorm geeft aan een procedure die kan leiden tot de oprichting van een dergelijke zone, zoals beschreven in het decreet. De Raden vragen om uitvoering te geven aan deze mogelijkheid zoals voorzien in het decreet.

2.3.2

De Raden zijn van mening dat de Vlaamse administratie nauw contacten moeten onderhouden met de betrokken federale diensten en ook met de andere gewesten en de buurlanden zodat door een goede samenwerking de bestaande expertise inzake co-existentie en gg-teelt kan gevaloriseerd worden en knelpunten kunnen worden opgespoord en verholpen.

2.3.3

De SALV en de Minaraad vragen dat de landbouworganisaties betrokken worden bij de verdere uitwerking van alle noodzakelijke formulieren in toepassing van het decreet van 3 april 2009. Het betreft onder andere formulieren met betrekking tot de kennisgeving, de intentieverklaring met eventuele opkoopregeling, kennisgeving aan eigenaar, loonwerkers en landbouwers waarmee machines delend, de procedure voor indienen van bezwaar, de procedure voor aanvragen van schadevergoeding, enzovoort...